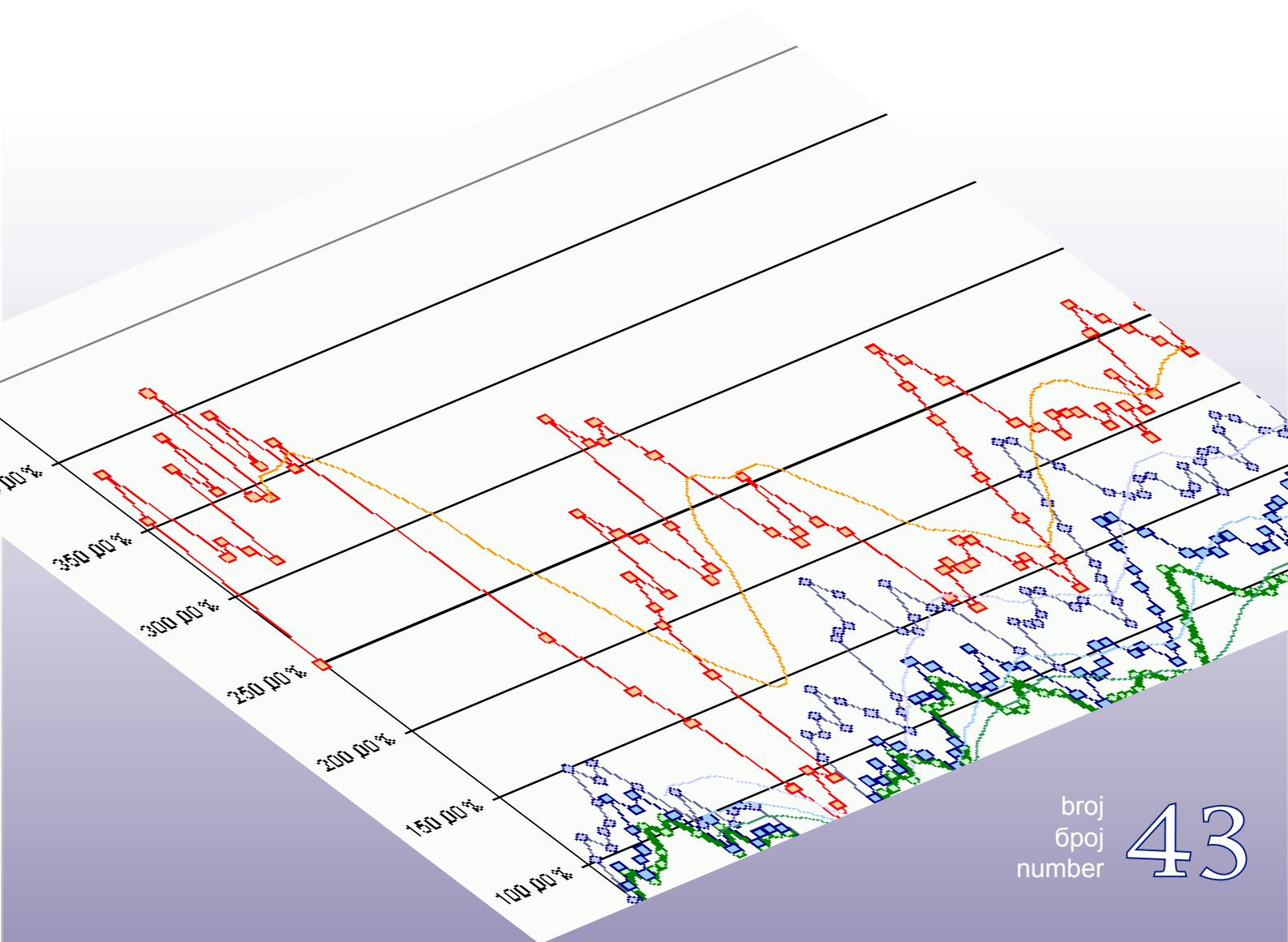

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Bilten

broj
број
number

43

Уз овај број

У последњих неколико година висину наплаћених прихода од индиректних пореза одређивали су различити фактори. У 2005.г. спајање царинских управа, увођење јединственог рачуна и успостава УИО, уз промјене у фискалној политици (јединствено законодавство на нивоу БиХ у сфери индиректних пореза и повећање стопа акциза) довели су до раста индиректних пореза. Увођење ПДВ-а је допринијело системском уређењу опорезивања потрошње и смањењу сиве економије. Карактеристике система ПДВ-а, попут једне стопе и ограниченог опсега ослобађања, уз јединствено администрирање допринијели су енормном расту прихода. Одређена прелазна законска рјешења, попут суспензије поврата обвезницима који нису извозници уз фиксну стопу издвајања у резерве на јединственом рачуну, пролонгирала су једнократне ефекте увођења ПДВ-а и на почетак 2007.г. Крај 2007.г. био је обиљежен надоласком „кризом резерви“ која се у пуној мјери испољила почетком 2008.г. Све то у извјесном степену умањује степен упоредивости временских серија у том периоду.

Турбулентна кретања на глобалном плану у 2008.г. у великој мјери су утицала на наплату прихода од индиректних пореза у Босни и Херцеговини у 2008.г. Поред глобалних кретања, која су ван домаћаја домаћих креатора економске политике, на наплату индиректних пореза је дјелимично утицало и потписивање Споразума о стабилизацији и придруживању (ССП). Потписивање ССП-а се очекивало још прије двије-три године, тако да су очекивани и негативни ефекти по приходе од царина.

Кретања на свјетском тржишту су се на различит начин одразила на наплату индиректних пореза. Први квартал донио је наставак тренда раста прихода из претходног четвртог квартала. Други, а поготово трећи квартал, донијели су енорман раст цијена нафте, сировина и хране на свјетском тржишту и тиме раст свих прихода који се обрачунавају на вриједност (ПДВ, царина). Трећи квартал је донио и примјену Споразума са ЕУ, а четврти квартал је донио финансијску кризу и почетак рецесије у великом броју земаља. Показатељи о наплаћеним приходима крајем 2008.г. показују да се финансијска криза полако преноси и на привредне субјекте у БиХ.

др. Динка Антић
шеф Одјељења

Садржај:

Наплата индиректних пореза у 2008. години	2
Представљање главних налаза студије `Transition Report 2008 – Growth in transition` Европске банке за обнову и развој за Босну и Херцеговину	9
Робна размјена у периоду јануар-децембар 2008.године	12
Консолидовани извјештаји	19

техничка обрада : Сулејман Хасановић, ИТ сарадник
превод : Един Смаилхоџић

Бања Лука: Бана Лазаревића, 78 000 Бања Лука, Тел/факс: +387 51 335 350, Е-mail: oma@uino.gov.ba
Сарајево: Ђоке Мазалића 5, 71 000 Сарајево, Тел:+387 33 279 553, Факс:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

Наплата прихода од индиректних пореза у 2008.г.

(припремила: др. Динка Антић)

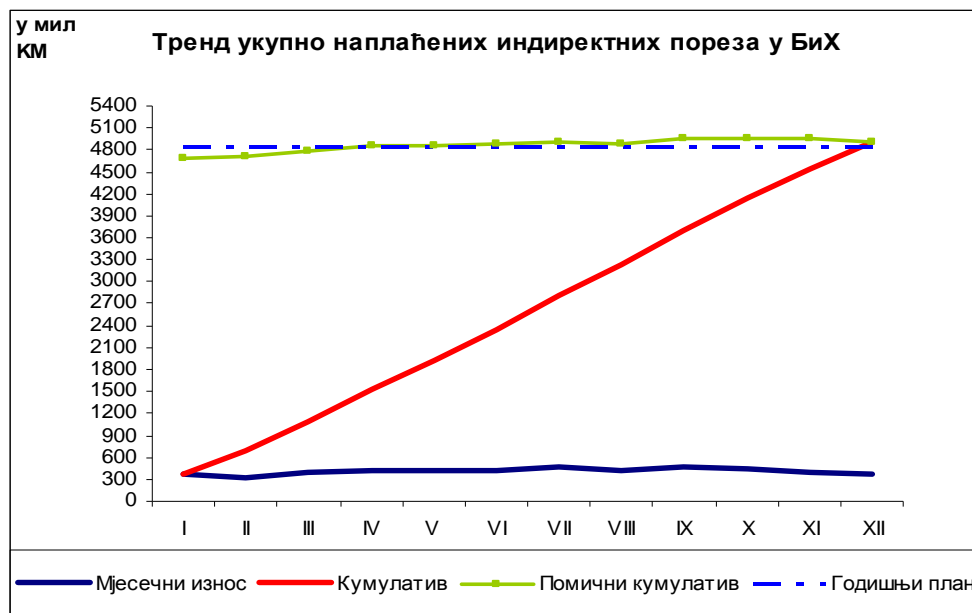
А. Методологија

Наплату индиректних пореза у прошлој години можемо анализирати на уобичајени начин поредећи мјесечна, квартална и годишња извршења у двије или више година. Међутим, с обзиром на кумулативни ефекат фактора који су утицали на наплату укупних и појединих врста индиректних пореза определијели смо се за три аналитичка приступа:

- тренд у наплати укупних индиректних пореза и прихода од ПДВ-а (који имају највећи удио у укупно наплаћеним приходима) може се сагледати у најбољој мјери уколико прошлу годину можемо подијелити у три периода, гдје први и трећи период одговарају првом и четвртом календарском кварталу, а трећи период покрива други и трећи календарски квартал;
- с обзиром на почетак примјене Споразума о стабилизацији и придруживању са ЕУ 1.7.2008.г. како би сагледали прве ефекте његове примјене на наплату царинских прихода посматраћемо и на нивоу полугодшта;
- приходи од акциза, будући да су углавном детерминисани потрошњом (у случају БиХ увозом) нафтних деривата, посматраћемо на нивоу квартала.

Б. Укупна наплата индиректних пореза

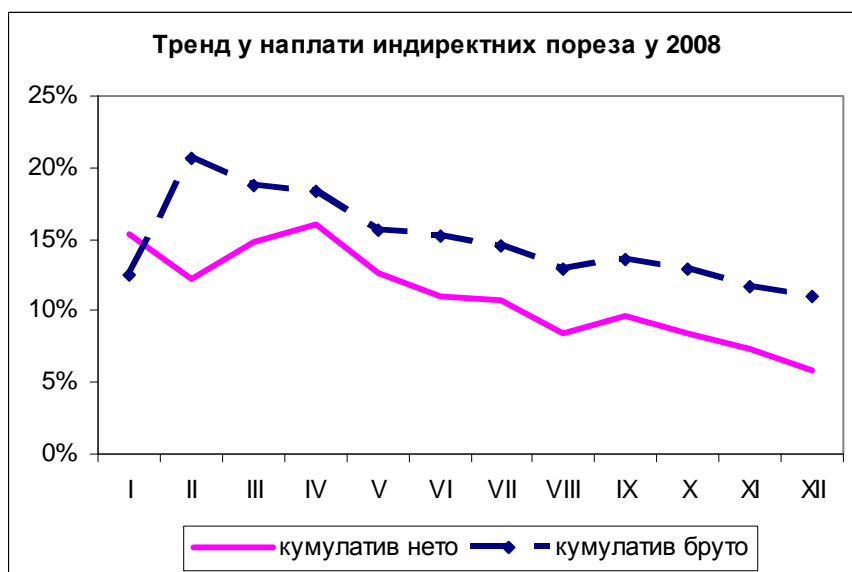
У 2008.г. Управа за индиректно опорезивање (УИО) је наплатила укупно 4,926 млрд КМ индиректних пореза у нето износу по одбитку поврата ПДВ-а и осталих индиректних пореза или 6,13% више него у истом периоду 2007.године. У том износу садржани су и приходи у висини од 16,5 мил КМ који су остали неусклађени на дан 31.12.2008.г.¹ Укључујући и неусклађене приходе план наплате индиректних пореза за 2008.г. је премашен за 1,99% (Графикон 1).

Графикон 1

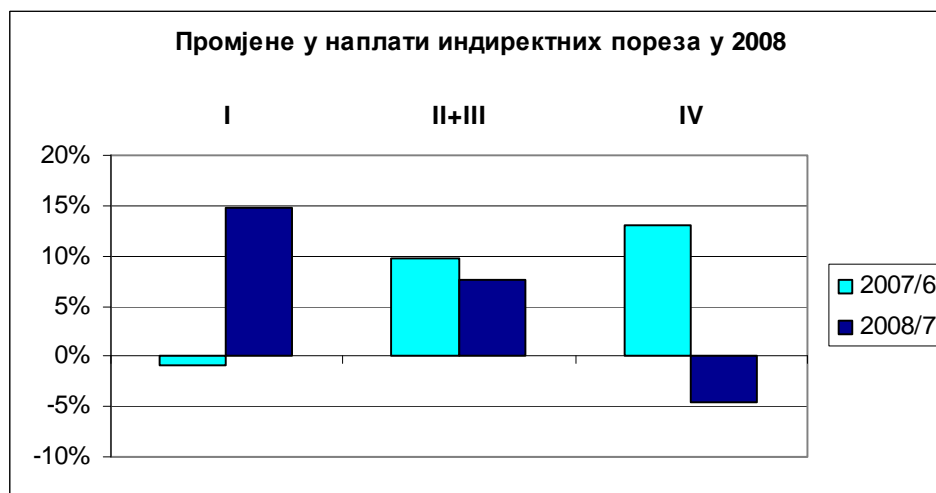
¹ Неусклађени приходи подразумевају приходе код којих не могу довести у везу аналитика уплата (јединствени рачун) и аналитичке евиденције обвезника у модулима ИТ система УИО (ПДВ, царине, акцизе).

Анализирајући мјесечне податке о наплати примјећује се силазни тренд у другој половини 2008.г. (Графикон 2).

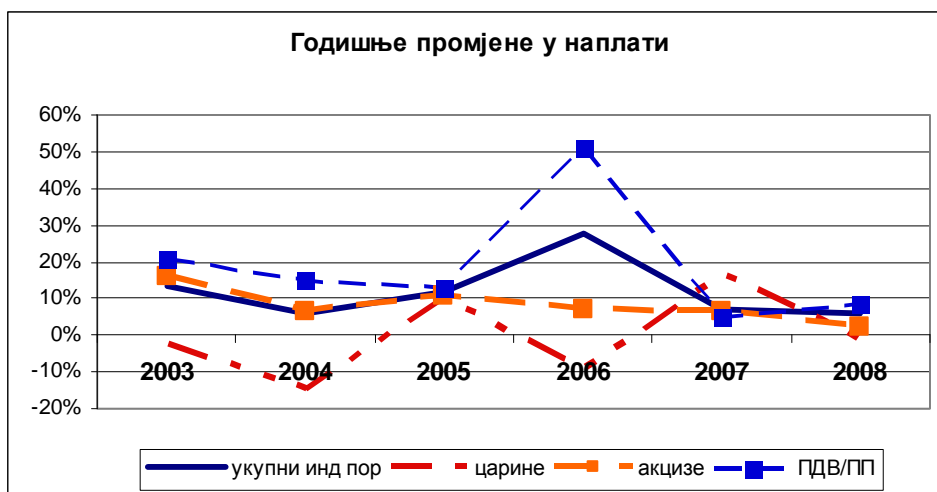
Графикон 2

Штавише, у четвртном кварталу 2008.г. наплата је била испод наплате у истом кварталу 2007.г. Главне узроке налазимо у индиректним посљедицама глобалне финансијске кризе који су се пренијели на пословање БХ компанија и на потрошњу грађана (Графикон 3).

Графикон 3

Након енормног раста прихода у 2006, те потом у 2007.г, примјећује се значајно успоравање у 2008.г, које је дијелом и очекивано. Систем ПДВ-а из почетне фазе прелази у другу фазу „зрелости“ (Графикон 4) коју карактерише успорени раст, већи поврати узроковани пореским преварама и појава дугова. Међутим, успоравање је додатно појачано дјеловањем екстерних ефеката и смањењем прихода по основу примјене Споразума са ЕУ.

Графикон 4

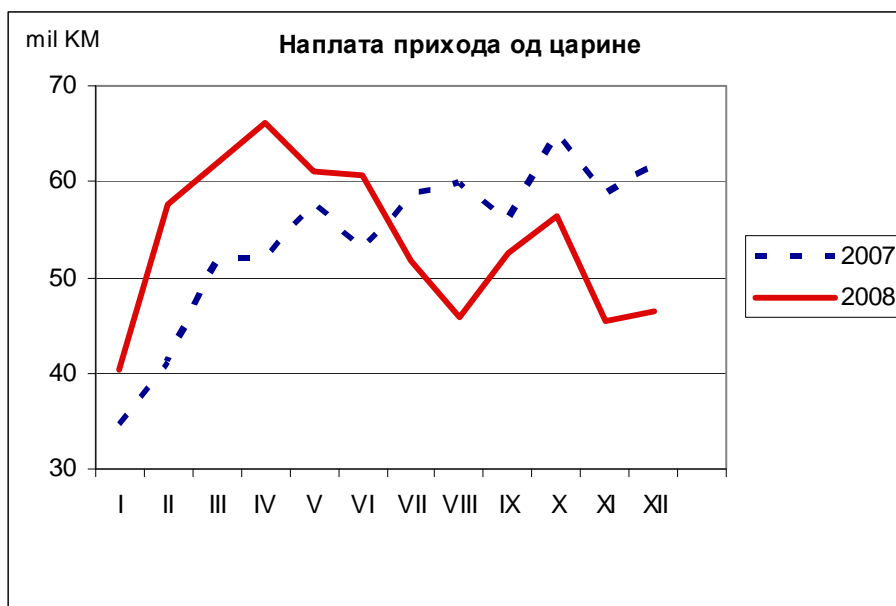

Графикон 5

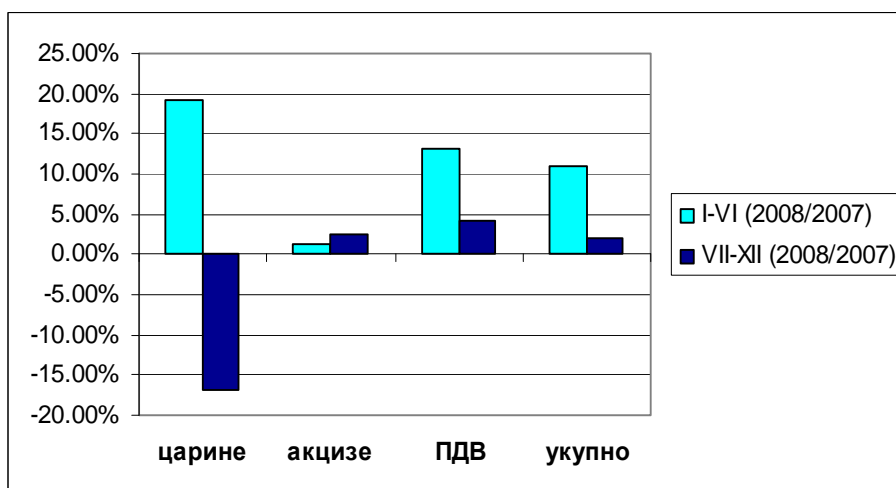
Ц. Наплата индиректних пореза по врстама

I. Царине и царинске дажбине

Раст цијена на свјетском тржишту у првој половини године је довео до снажног раста увоза БиХ, а тиме је утицао и на пораст прихода од увоза (царина и ПДВ-а). Примјена ССП је довела до пада прихода од царина у другом полугодишту, који је значајан у поређењу са растом у првом полугодишту. (Графикони 6 и 7).

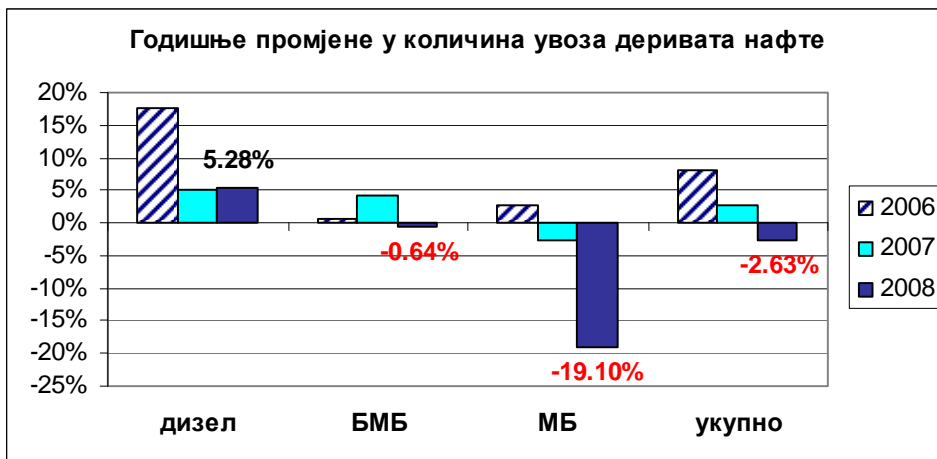
Графикон 6

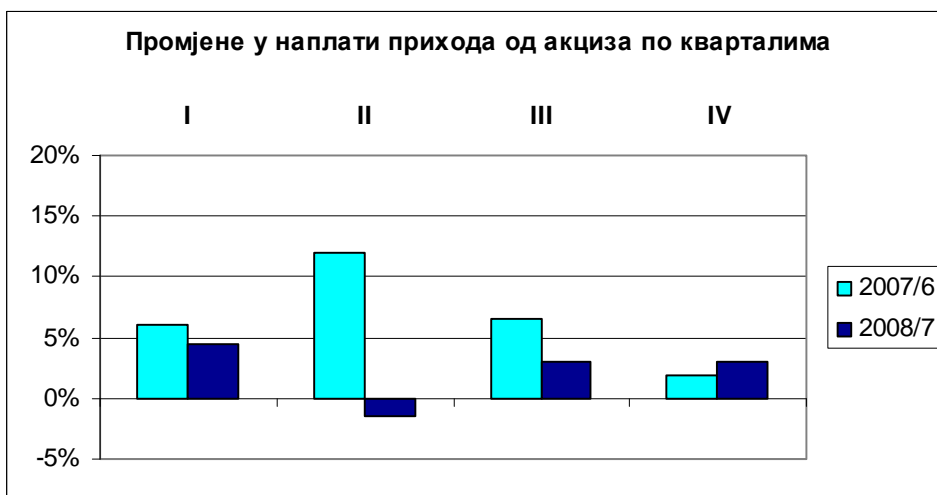
Графикон 7

II. Акцизе и путарина

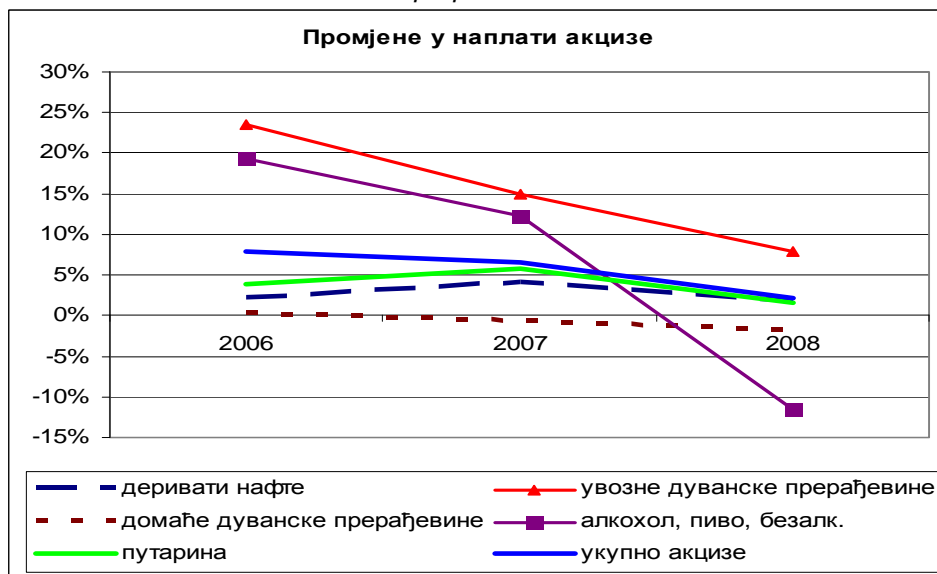
Анализирајући наплату прихода од акциза на кварталној основи уочавамо дјеловање глобалних поремећаја. Приходи од акциза су у највећем степену детерминисани потрошњом деривата нафте. Пораст цијена нафте на свјетском тржишту довео је до смањења потрошње деривата у БиХ, поготово бензина. То се одразило и на приходе од акциза и путарине, поготово у другом кварталу. Четврти квартал је донио смањење цијена деривата, што је у одређеној мјери подстакнуло увоз и потрошњу, а тиме и позитивно утицало на наплату прихода (Графикон 7), али је ипак било недовољно да би се постигао значајнији раст (Графикон 8). Поредећи са 2007.г. код свих врста акцизних производа наплаћено је мање прихода од акциза (Графикон 9).

Графикон 8

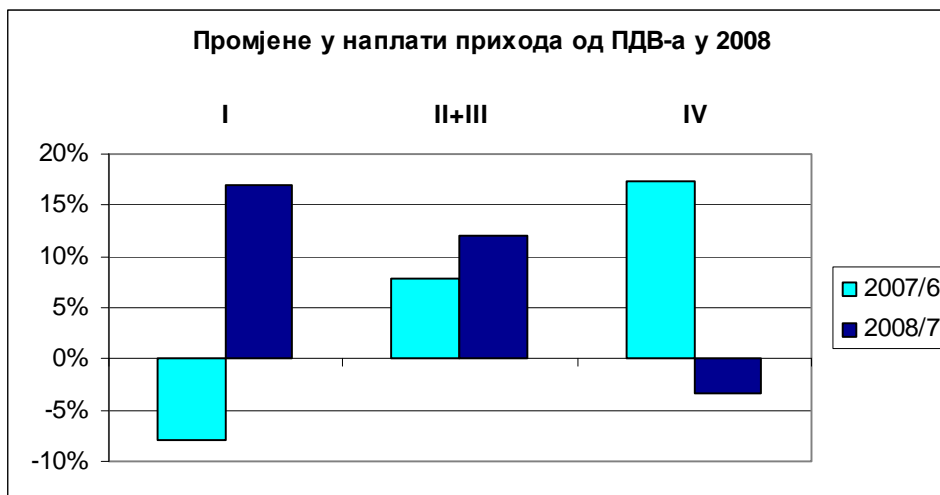
Графикон 9

Графикон 10

III. ПДВ

Примијенили смо груписање II и III квартала како бисмо истакнули шему наплате ПДВ-а у 2008.г. За разлику од прихода од акциза нагли раст цијена на свјетском тржишту довео је до снажног раста прихода од ПДВ-а у првом кварталу, али смањењем увоза одређених производа (нпр. деривата нафте) и укидањем царина на одређене производе на темељу Споразума са ЕУ дошло је до успоравања, да би, у коначници, у четвртом кварталу нето приходи били нижи него у истом кварталу 2007.

Графикон 11

Поред глобалних фактора на осцилације у наплати ПДВ-а утицали су и поврати ПДВ-а и осталих индиректних пореза који су у прва три квартала у односу на исте кварталне 2007.г. били већи у просјеку за 43,5%, а у посљедњем кварталу за 69%. Међутим, ни задржавање темпа поврата у посљедњем кварталу на нивоу просјека из прва три квартала не би у великој мјери компензирало слабију наплату прихода од ПДВ-а која је резултат дјеловања глобалних фактора на ниво економске активности и потрошње у БиХ.

У сљедећој табели дата је стопа поврата ПДВ-а у односу на бруто наплаћено ПДВ, те % поврата свих индиректних пореза у односу на бруто наплаћене индиректне порезе. Примијетан је тренд повећања, иако још увијек испод просјека развијених земаља, мада треба имати у виду да и карактеристике система ПДВ-а могу да у одређеном степену детерминишу стопу поврата.

	2006	2007	2008
% поврата ПДВ	12.13%	17.71%	22.97%
% укупних поврата	7.87%	11.83%	16.02%

***** *Нова књига* *****

“Макроекономска стабилност и фискални федерализам у Босни и Херцеговини”

аутор:

др. Динка Антић

шеф Одјељења за макроекономску анализу
УО УИО

рецензенти:

проф. др. Рајко Томаш

редовни професор Економског факултета Универзитета у Бањалуци

проф. др. Бошко Живковић

редовни професор Економског факултета Универзитета у Београду

издавач:

Fircon д.о.о., Мостар

350 страница

250x210 mm, тврди увез

Наруџбе:

FIRCON д.о.о.
Кнеза Вишеслава 77а
88000 Мостар
тел/факс: 036/333-065
е-mail: rif-hb@tel.net.ba
www.fircon.biz

Информације о књизи:

тел/факс: 051/335-350
е-mail: dinka.antic@uino.gov.ba

Актуелно: Представљање главних налаза студије `Transition Report 2008 – Growth in transition` Европске банке за обнову и развој за Босну и Херцеговину

(Припремио: Александар Ескић, макроекономиста у Одјељењу)

Представници Европске банке за обнову и развој представили су студију `Transition Report 2008 – Growth in transition` крајем јануара текуће године. Било је занимљиво чути процјене и прогнозе њихових стручњака које се односе на основне макроекономске показатеље за Босну и Херцеговину. То је била и прилика да се упореде њихове процјене са процјенама констатованим у основним документима економске, финансијске и фискалне политике које су израдили како ентитети тако и државне институције. Основне поруке ове студије су:

1. **Привредни раст у Босни и Херцеговини смањиће се на 1.5% у 2009**
2. **EBRD је смањила своје процјене економског раста за 2009 годину**, одражавајући изгледе за продубљивање рецесије у развијеним земљама, и брже од очекиваног успоравања економских активности у региону у посљедњим мјесецима 2008. године
3. **EBRD сада очекује просјечни раст за 2009 од 0.1% у 30 земаља у којима Банка послује**, у односу на ранију процјену раста од 2.5% која је била базирана на појединачним процјенама по земљама рађеним у новембру прошле године. Процјењује се да је у регији остварен раст од 4.8% у 2008, у односу на процјене из новембра прошле године да ће раст бити 6.3%.
4. **Главни економист Ерик Берглоф** је рекао `EBRD регион осјећа пуни утицај глобалног успоравања, првенствено због све веће интеграције региона у глобалну економију`. Он је додао `Способност ових земаља да се дугорочно одупру овако снажним потресима извана прије свега ће овисити о брзини опоравка глобалне економије, те о комбинованим напорима појединачних влада и Међународних финансијских институција, укључујући EBRD, да заштите финансијске системе у региону, као и о подршци страних банака њиховим источним банкама-кћеркама. Без обзира на ниже краткорочне процјене раста, средњорочна и дугорочна очекивања указују на преокрет, могуће већ почетком идуће године`. Господин Берглоф је навео да су економски темељи у цијелом региону ојачали током протекле деценије, утирући пут оживљавању економског замаха након што ослаби тренд глобалног економског успоравања.
5. **Очекивања су да ће југоисточна Европа ове године остварити раст од 1.5%**, што представља нагли пад у односу на 7.3% што је била процјена за 2008. Позитиван раст у овим земљама је резултат још увијек снажне домаће потрошње, и у неким случајевима нижег нивоа финансијске интеграције, међутим и даље постоји велики ризик још бржег успоравања.
6. **Очекује се да ће раст у Босни и Херцеговини** пасти на 6.0% у 2008 са 6.7% у 2007, а за 2009 се очекује даље смањење раста **на 1.5%**. Најновији догађаји након завршетка Извјештаја указују на даље погоршање економских услова што знатно повећава ризик да ће раст ове године бити још спорији од предвиђеног.
7. **Peter Sanfeu, EBRD економист задужен за југоисточну Европу рекао је `Ми смо увјерени у средњорочну перспективу раста за Босну и Херцеговину**, али пред властима су још увијек бројни реформски задаци као што су реформа јавне управе, побољшање пословне климе и одржавање макроекономске стабилности`.
8. **И поред тога што се за готово цијели EBRD регион предвиђа минималан раст**, EBRD ове године очекује да ће доћи до контракције економија у Украјини, Мађарској и три балтичке земље. Очекује се смањење украјинске економије за 5%, мађарске за 2%, и смањења од 3.5% у Естонији, 5% у Латвији и 2.5% у Литванији.

Општа запажања

Земље у транзицији имале су снажан економски раст у 2007, али је онда дошло до успорења у 2008 и регион све више осјећа ефекте глобалне финансијске кризе. Ипак, тржишно оријентисане реформе наставиле су да се одвијају у већини земаља. Посматрајући транзициону регију као цјелину, просјечна оцјена индикатора успјешности транзиције се повећала у односу на прошлу годину, са значајним повећањем у југоисточној Европи. Извјештај налази јаку везу између напретка у транзицији и економског раста, али многе земље тек требају да отпочну са фундаменталним структурним реформама.

Очекује се да дође до смањења просјечне стопе раста у 2008 за више од 1%, као и да се настави тај пад током 2009 за око 3%. Криза глобалне ликвидности имала је ограничен утицај до средине 2008, али од октобра 2008 било је јасно да се ера кредитне експанзије, која је била значајна у претходним годинама, ближи крају. Инфлаторни притисци који су се појавили широм региона почели су да опадају. Повјерење инвеститора је ослабило и ниво директних страних инвестиција ове и слиједеће године биће значајно испод нивоа виђеног у 2007.

Инфлација, која је нарасла на двоцифрен ниво у многим земљама у првој половини 2008, наставља да представља пријетњу макроекономској стабилности и одрживом расту. Растућа инфлација дјелимично рефлектује повећане глобалне цијене хране и енергије, али такође може да буде узрокована ограничењима регионалног тржишта рада. Домаће монетарне и фискалне политике представљале су важан фактор; земље са стратегијом циљане инфлације и флексибилног девизног курса поднијеле су боље терет од оних које су имале фиксан курс.

Превирања на финансијским тржиштима задњих годину дана имају растући неповољан ефекат на транзиционе земље. Већина домаћих и страних банака које послују у региону остају подложне увећаном губитку повјерења и ликвидности која прохујала финансијским тржиштима и довела солвентност ових кућа у опасност. Криза је већ имала негативан ефекат у погледу приступа страним тржиштима капитала што је довело до смањења обима дотока капитала у регион, краће рокове доспјећа и повећане премије на ризик. Синдицирано позајмљивање од стране међународних банака је такође опало у свим транзиционим подрегионима у првој половини 2008 поредећи то са претходном годином. Док је привремено обуздавање кредитне експанзије добродошло у многим транзицијским земљама, оштар пад у смислу доступности кредита може проузроковати значајан ризик по регионални потенцијал раста.

Укупни учинак финансијских превирања зависиће од понашања банака родитеља и директних страних инвестиција у наредној години. У средњој и источној Европи, као и балтичким државама и југоисточној Европи, гдје доминирају стране банке, подршка банака родитеља највјероватније биће смањена док се биланси и адекватност капитала буде тестирала на тржишту.

Унапријеђење и очување потенцијала раста на дуги рок остаје главни изазов за регион у транзицији. Сада је широко прихваћена теза да је кључна способност економије да иновира – било имитирањем постојеће технологије или проналажењем нових – промоција конкурентности и подизање квалитета образовања су основне претпоставке које воде остварењу овог циља.

Ако државе иду ка одржавању високих стопа раста продуктивности, оне ће морати да омогуће тржишну конкуренцију производа уклањајући баријере за улазак и трговину као и подржавањем агенција за унапријеђење конкурентности. У исто вријеме, владе транзиционих земаља мораће да инвестирају у квалитетно образовање на свим нивоима како би се

осигурало да радне способности одговарају европираним технолошким захтијевима њихових привреда. Више образовано и обучено становништво биће, по дефиницији, боље у стању да се прилагоди и допринесе расту и иновацијама. Комплементаран изазов биће да се побољша праћење и вредновање система у циљу повећања ефикасности инвестиција у образовање.

И док се многе земље у транзицији суочавају са макроекономском ситуацијом која оставља ограничен простор за повећану потрошњу за образовање, постоји могућност за мијењање укупне композиције трошења тако да образовање добије већу пажњу и средства. Додатно, растућа улога приватног сектора у подизању нивоа обуке и стицања вјештина биће оснажена ако се побољша приступ финансијским средствима.

Велик број транзицијских земаља почели су креирати различите форме индустријских политика. Оне раде ово у увјерењу да мањкавости тржишта и остали фактори оправдавају интервенције власти како би унаприједили ефикасност фирми и сектора, као и постизање структурне промјене које динамичније и продуктивне активности захтијевају. И то упркос чињеници да је индустријска политика имала историју са промјењивим успјехом. Изазов за земље није само да идентификују одређена тржишта која одређена индустријска политика настоји да специјализује, али исто тако одговарајуће инструменте који требају бити распоређени.

Индустријска политика може бити хоризонтална – утичући на пословно окружење у којем фирме и индустрије раде – или вертикално циљајући на тачно одређене фирме, секторе или индустрије. Постоји релативно мало неслагања око улоге хоризонталне политике али искуства са вертикалним интервенцијама су разнолика. Ови захвати требају бити пажљиво дизајнирани како би се избјегле замке које слаба институционална окружења као и лоше управљање представљају.

Постоји, такође, неколико подручја у којима селективне интервенције владе могу бити гарантоване – посебно у финансијама за иновативне активности, помоћ у формирању агломерата или кластера економске активности, и изградњу кључних способности да земља диверсификује и унаприједи квалитет својих производа. Приликом дизајнирања интервенција у овим подручјима, приоритет треба бити дат активностима које, колико год је то могуће, су предмет дисциплинама од тржишне конкуренције и гдје учешће приватног сектора – на примјер кроз суфинансирање – може бити успостављено. Искуство налаже да циљање одређених производа или сектора треба избјегавати.

Босна и Херцеговина

Јавне институције остају неефикасне и гломазне, и до сада је јако мало урађено у погледу уставних реформи. Откључавање овог процеса је витално за `аеродинамичнију` државу, дугрочан просперитет и социјалну кохезију.

Квалитет пословног окружења се поправља али остаје један од најпроблематичнијих у региону. Даљњи напори су потребни како би се савладала бирократија, укључујући поједностављење процедура за регистрацију предузећа и прибављање дозвола, као и смањење ситне корупције.

Привреда наставља да расте али фискалне перформансе су се погоршале у задњих годину дана, посебно у ФБиХ, која се суочава са проблемом ликвидности. Оквир за боље координисан приступ фискалној политици је ту али остаје да се у потпуности примјени.

Напредак у домену структурних реформи

Босна и Херцеговина је направила напредак у задњих годину дана у смислу учвршћивања формалних веза са Европском Унијом као и интегрисањем у регионалне трговинске структуре, али озбиљни изазови тек предстоје како би се учинили помаци у овим подручјима у будућности. Споразум о стабилизацији и придруживњу је инициран у децембру 2007 и потписан у јуну 2008, што је било пропраћено обавезом власти оба ентитета да спроведу реформу полиције. Свједоци смо да је јако мало урађено у протеклој години ка ефикаснијој уставној структури.

Банкарски сектор наставио је да јача у БиХ током 2007. Средства и капитал су значајно порасли у 2007 и неколико нових банака је основано. Ипак, укупна профитабилност банака је опала у првом кварталу 2008 и трошкови финансирања су порасли. Ентитетске агенције за банкарство још увијек функционишу независно али су обје потписале Меморандум о разумијевању о координацији са Централном банком. Додатно, отпочеле су са супервизијом микрокредитних организација и лизинг кућа, које су значајно прошириле своје активности у задњих неколико година.

Изгледи и ризици

Макроекономски изгледи за Босну и Херцеговину остају махом повољни, уз услов очувања интерне и регионалне стабилности. Годишње стопе раста од око 6% су оствариве у средњем року, гдје су главни покретачи јак приватни сектор и развој MSE сектора, иако више од половине извоза се реализује у ЕУ, успоравање тамо би могло утицати на раст у БиХ.

У сваком случају, уставна реформа је витална, не само за политичку будућност земље, али исто тако и за дугорочан економски развој и просперитет. Коначно, Босна и Херцеговина не може се ефективно кретати даље према Европским интеграцијама без стварања ефикасније државе. У кратком року валутни одбор наставиће да води обазриву монетарну политику али фискални притисци ће остати веома јаки; излазак на крај са овим захтијеваће политичко вођство и вољу да се сарађује на различитим нивоима власти. Успостављање Фискалног савјета, које је одржало први састанак у септембру 2008, требало би помоћи унапријеђењу фискалне координације у цијелој земљи.

Робна размјена у периоду јануар-децембар 2008. године

(припремили: Мирела Кадић и Един Смаилхоџић)

Анализа робне размјене у периоду јануар-децембар 2008.године представља наставак анализа објављених у претходним бројевима билтена Одјељења, као и анализу првих ефеката потписивања Споразума о стабилизацији и придруживању. За потребе ове анализе у разматрање ћемо узети податке за неколико претходних година, тачније за 2006, 2007. и 2008, с тим да ћемо посебан нагласак ставити на посљедња два квартала тих година.

Увод

Приступање СТО и ЕУ представља потпуну либерализацију и тржишно пословање, отварање привреде слободној конкуренцији, односно спровођење у дјело четири слободе, слободу кретања роба, услуга, капитала и људи. Овај процес подразумева престанак заштитне политике како у односима с иностранством (царине и нецаринске баријере), тако и у домаћем пословању (субвенције, државне помоћи). Придруживање ЕУ је дуг пут реформи, прилагођавања институција, развој законодавства, мјера, политика и инструмената. Многе земље које су прошле овај процес свједоче да овај процес дотиче све сфере друштвеног живота, чак и навике, обичаје.

Он с једне стране доноси користи, како директне (слободан приступ тржишту ЕУ, даље повећање конкурентности сектора, раст инвестиција, већу запосленост, позитивни ефект на платни биланс итд), тако и индиректне (повећање цјеновне стабилности земље усљед ефикаснијег кориштења ресурса, кориштење економије обима, трансфер технологија, реструктурирање и модернизација подuzeћа итд).

Но процес може носити и трошкове прилагођавања, посебно у кратком року (смањени приходи од индиректних пореза, пад запослености усљед затварања неконкурентних предузећа, негативан ефект на платни биланс усљед већег увоза конкурентнијих иностраних производа). Но, у дугом року укупне користи за БиХ би требале прерасти директне и индиректне трошкове.

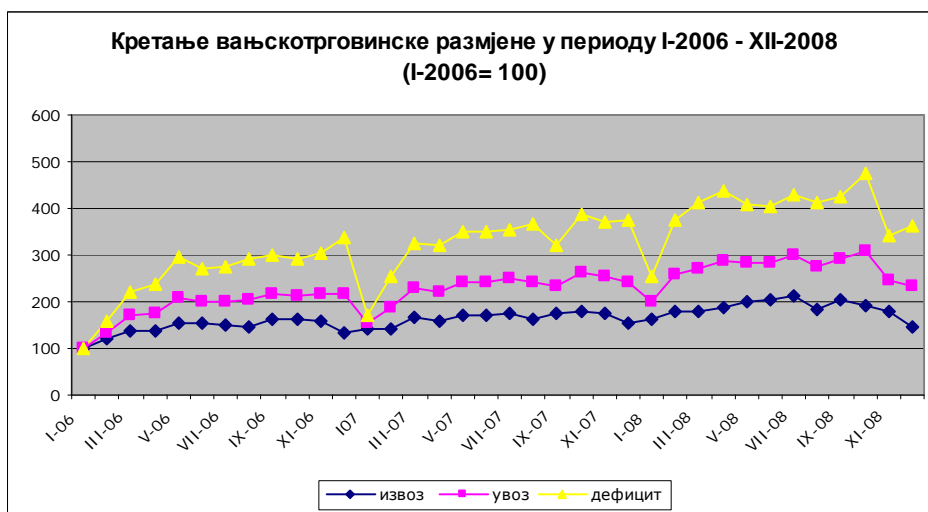
С друге стране, 2008. година је обиљежена изузетно турбулентним кретањима, како почетак са вртоглавим растом цијена на свјетском тржишту (посебно нафте и нафтних деривата), тако и крај године са поразним бројкама за све економске велесиле свијета. Прешло се са 'раста и пада' на 'раст и смак свијета', како је нагласио један од учесника Свјетског економског форума у Давосу. Владе држава ЕУ, као и владе неевропских економских велесила планирају начине како да пласирају пакете помоћи својим банкама, угроженим индустријама и сл.

Дакле, друго полугодиште 2008. године у БиХ носило је како потписивање Привременог Споразума и стабилизацији и придруживању, тако и глобалну економску кризу, те при даљој анализи података треба узети у обзир да се неће моћи појединачно издвојити утицај ССП-а и утицај кризе, него ћемо посматрати синергетски ефект оба процеса. Исто тако напомињемо да ћемо до реалне слике робне размјене наше земље са иностранством доћи тек упоређивањем података о количинама у референтним годинама, јер упоређивањем вриједности изражених у КМ и EUR нећемо добити стварну и поуздану слику.

Главна кретања у робној размјени

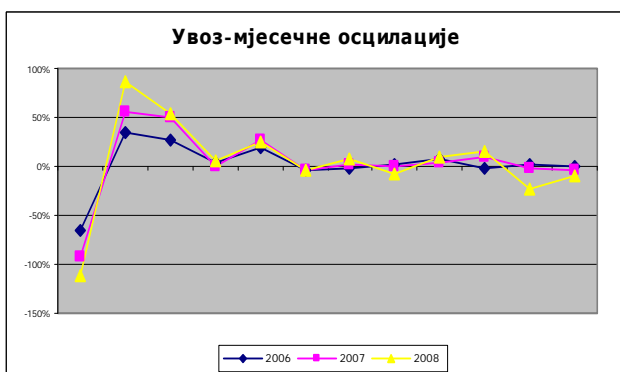
На графу 1. јануар 2006. године представљен је као база и једнак је 100.

Вањскотрговинска размјена БиХ са иностранством у посљедње три године кретала се уједначено, без великих дисторзија у кретању. Жута крива показује да се слика вањскотрговинског дефицита нагло побољшава на почетку сваке године, усљед сезонских кретања које подразумевају повећање извоза и смањење увоза у јануару. На крају 2008. године криве имају наглашенији пад него на крају претходних година.

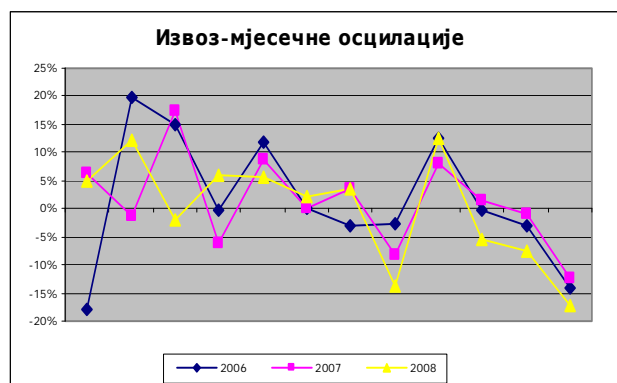

Графикон 1

Граф 2. и граф 3. показују мјесечне осцилације у кретању извоза односно увоза представљене кроз ланчани индекс. Кретање има релативно исти шаблон у све три године, уз нешто оштрији пад и извоза и увоза у 2008.г.

Графикон 2

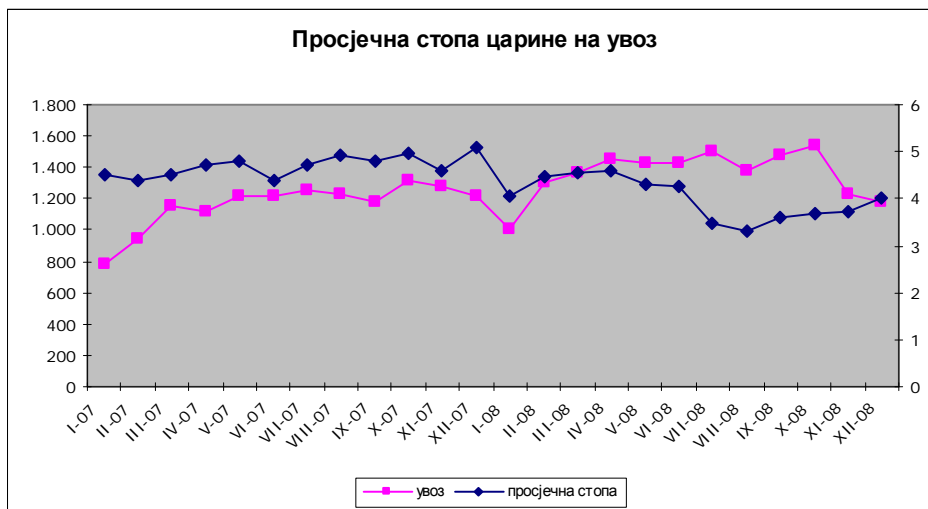
Графикон 3

	2006	2007	2008	2007/2006	2008/2007	III KB 08/07	IV KB 08/07
извоз	5.164	5.937	6.714	14,96%	13,09%	16,23%	2,58%
увоз	11.389	13.899	16.287	22,04%	17,18%	19,50%	3,71%
дефицит	-6.225	-7.962	-9.573	27,91%	20,22%	21,90%	4,47%
обим	16.554	19.836	23.001	19,83%	15,96%	18,52%	3,39%
покривеност	45,34	42,71	41,22	-5,80%	-3,49%	-2,73%	-1,10%

Табела 1

У 2008.години у односу на 2007.годину извоз је порастао за 13,09%, док је увоз растао по стопи од 17,18%. Вањскотрговински дефицит биљежи раст од 20,22%, а укупан обим се повећао за 15,96%. Покривеност увоза извозом опала је за 3,49% и сада износи 41,22%. Ако упоредимо ове стопе раста са стопама раста за 2007.г. примјећујемо да сви вањскотрговински показатељи у 2008.г. биљеже успоренији раст у односу на 2007.г.

Код анализе квартала посебан нагласак ставили смо на III и IV квартал ове године у односу на исти период прошле године, односно на првих шест мјесеци примјене ССП-а.

Графикон 4

На графикону 4. просјечна стопа царина израчуната је као однос укупно прикупљених прихода од царина и укупног увоза. Видимо да просјечна царинска стопа има тенденцију пада, посебно у другој половини 2008.г.

Структура робне размјене

Извоз

Табела 2. показује најзначајније групе производа код извоза (преко 80% од укупног извоза) и њихово кретање по кварталима и полугодиштима у 2008.г.

ГРУПЕ ПРОИЗВОДА-ИЗВОЗ	2007	2008	Удио 2008	2008/2007	I КВ 08/07	II КВ 08/07	III КВ 08/07	IV КВ 08/07	I ПГ 08/07	II ПГ 08/07
ПРЕХР.ПРЕРАЂ.	173.126	220.146	3,28	27,16	26,94	29,21	32,73	20,96	28,17	26,38
ПРОИЗ.МИН.ПОР.	658.315	808.485	12,04	22,81	67,37	30,25	37,11	-12,86	45,41	9,29
ПРОИЗ.ХЕМ.ИНД.	324.130	429.684	6,40	32,57	30,91	56,71	43,04	8,99	42,94	23,91
ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ, ГУМА И КАУЧУК	137.741	138.644	2,06	0,66	-10,15	-0,58	9,24	4,60	-5,13	7,09
ДРВО И ПР.ОД ДРВЕТА	527.376	495.034	7,37	-6,13	-10,26	-4,59	-5,84	-4,26	-7,13	-5,11
ЦЕЛУЛОЗА, ПАПИР	113.769	144.015	2,14	26,59	26,41	27,77	36,85	15,45	27,13	26,09
ТЕКСТИЛ И ТЕКС.ПРОИЗ.	281.257	332.035	4,95	18,05	24,28	36,46	12,45	3,21	29,93	7,97
ОБУЋА, ШЕШИРИ, КАПЕ	349.491	369.025	5,50	5,59	8,14	10,79	0,73	2,43	9,53	1,54
БАЗНИ МЕТАЛИ И ПРОИЗ.БАЗ.МЕТАЛА	1.643.433	1.801.160	26,83	9,60	5,62	15,13	13,36	2,89	10,49	8,61
МАШИНЕ, АПАРАТИ, УРЕЂАЈИ	763.073	793.567	11,82	4,00	23,72	13,73	4,94	-22,67	18,30	-9,29
ТРАНС.СРЕДСТВА	109.054	208.763	3,11	91,43	32,19	77,21	49,34	188,57	56,45	119,52
РАЗНИ ПРОИЗВОДИ	458.174	530.102	7,90	15,70	20,78	17,23	16,69	8,55	18,90	12,49
ОСТАЛО	397.955	443.642	6,61	11,48	-7,30	24,64	17,56	11,63	7,82	14,70
УКУПНО	5.936.895	6.714.303	100	13,09	14,81	19,01	16,23	2,58	17,01	9,45

Табела 2.

Производи који чине највећи удио у укупном извозу остварили су изузетно скроман раст у односу на исти период преходне године. Па је тако, извоз производа минералног поријекла (минерална уља, горива, електрична енергија), који чине 12,04% укупног извоза, у другом полугодишту растао по стопи од 9,29%, док је у посљедњем кварталу чак остварио негативан раст од 12,86%. Група производа 'базни метали и производи од базних метала' чине 26,83% од укупног извоза БиХ, а њихов раст у посљедњем кварталу био је само 2,89%. Извоз машина, апарата и уређаја у другом полугодишту опао је за 9,29%. Велике стопе раста у првом полугодишту 2008.у односу на исти период претходне године дјеломично се могу оправдати растом цијена на свјетском тржишту.

Графикон 5

Графикон 5. показује које су то групе производа које остварују изнадпросјечни, а које исподпросјечни раст. Видимо да на годишњем нивоу раст већи од просјечног биљеже: прехранбене прерађевине (27,16%), производи минералног поријекла (22,81%), производи хемијске индустрије (32,57%), текстил и текстилни производи (18,05%), жељезо и челик у оквиру групе 'базни производи' (19,34%) и намјештај (15,35%) класификован у групу 'разни производи' по Хармонизованом систему кодова Свјетске трговинске организације.

У оквиру групе 'базни производи' изузетно је сигнификантан знатно успоренији раст алуминија од свега 2,72% на годишњем нивоу. Но како су цијене алуминија на свјетском тржишту значајно пале, претпостављамо да толики пад није узрокован искључиво промјенама у количини која се извози.

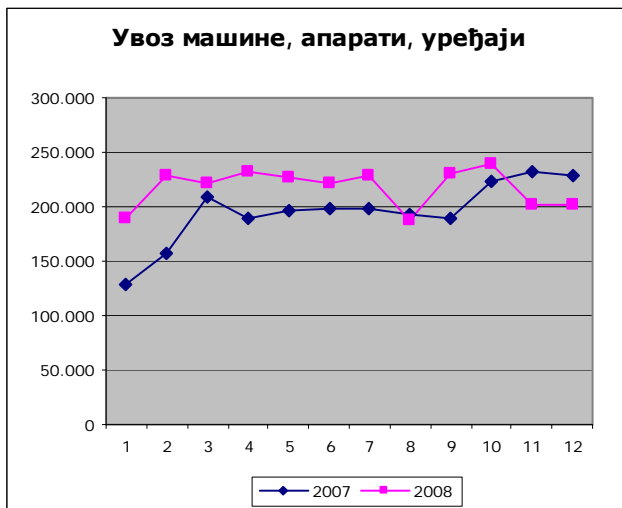
Треба издвојити и негативан раст извоза унутар групе 'дрво и производи од дрвета' од чак 6,13%. Ова група чини 7,37% укупног извоза БиХ.

Увоз

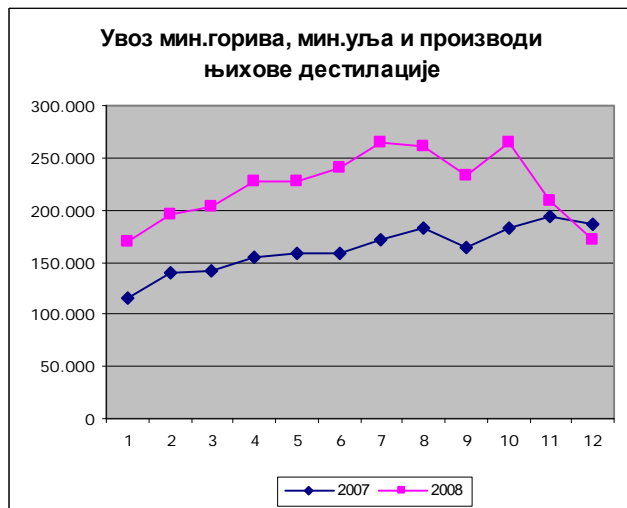
ГРУПА ПРОИЗВОДА	2007	2008	Удио 2008	2008/2007	I КВ 08/07	II КВ 08/07	III КВ 08/07	IV КВ 08. јул	I ПГ 08/07	II ПГ 08/07
ЖИВОТ. И ПРОИЗ. ЖИВ. ПОРИЈЕКЛА	266.366	378.446	2,32	42,08	31,32	42,11	48,65	43,8	37,01	46,1
ПРОИЗ. БИЉ. ПОРИЈЕКЛА	606.167	704.135	4,32	16,16	33,45	25,22	3,59	5,16	29,41	4,36
ПРЕХР. ПРЕРАЂЕВИНЕ	1.269.374	1.411.231	8,66	11,18	18,37	10,98	10,7	6,65	14,23	8,67
ПРОИЗВ. МИН. ПОРИЈЕКЛА	2.072.575	2.836.910	17,42	36,88	42,03	46,39	44,54	17,66	44,42	30,8
ПРОИЗВОДИ ХЕМ. ИНД.	1.241.916	1.395.294	8,57	12,35	8,58	14,03	22,48	4,41	11,48	13,2
ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ, ГУМА	682.888	777.715	4,78	13,89	20,9	15,65	17,55	2,97	17,89	10,57
ТЕКСТИЛ И ТЕКС. ПРОИЗ.	681.342	737.284	4,53	8,21	15,69	8,37	8,73	2,06	11,48	5,28
БАЗНИ МЕТАЛИ И ПРОИЗ. БАЗ. МЕТ.	1.694.572	1.974.282	12,12	16,51	27,54	19,93	17,95	1,28	23,3	9,93
МАШИНЕ, АПАРАТИ, УРЕЂАЈИ	2.345.826	2.607.031	16,01	11,13	28,77	16,29	11,37	-6,19	22,01	1,86
ТРАНСП. СРЕДСТВА	1.055.813	1.275.099	7,83	20,77	54,79	30,09	21,52	-10,02	40,34	5,03
ОСТАЛО	1.982.431	2.189.619	13,44	10,45	19,41	10,42	11,33	3,06	14,33	7,14
УКУПНО	13.899.269	16.287.046	100	17,18	27,39	20,94	19,5	3,71	23,83	11,44

На страни увоза најзначајнији удио у укупној вриједности заузимају производи минералног поријекла са 17,42%, односно минерална уља и горива, базни метали са 12,12% и машине, апарати и уређаји 16,01%. Посљедњи квартал, баш као и код извоза, указује на стагнацију и нуди стопе раста знатно другачије од оних у претходној години.

Смањени укупан обим вањскотрговинске размјене не изненађује, јер ако узмемо у обзир да главни вањскотрговински партнери БиХ (Аустрија, Њемачка, Србија, Хрватска, Италија...) и сами биљеже стопе негативног раста БДП-а и смањење стопе раста укупног обима размјене, постаје јасно да ни наша земља не може остати имуна на таква глобална кретања.

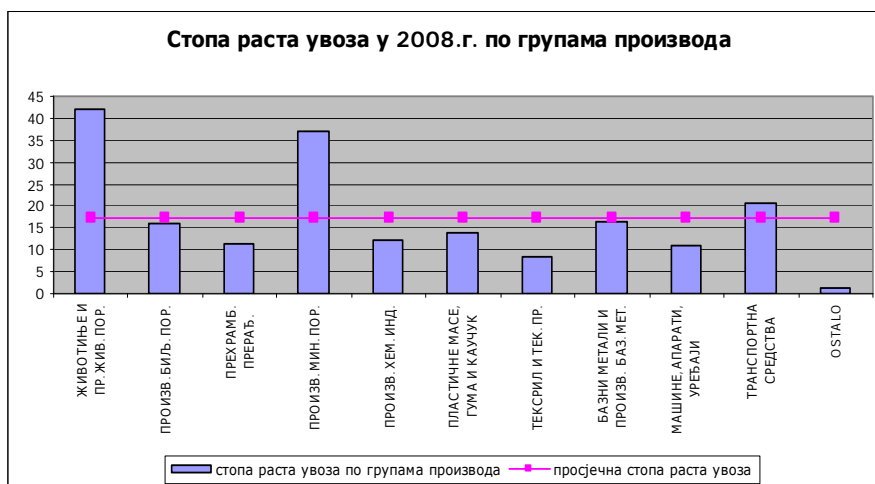

Графикон 6

Графикон 7

Подаци о увозу групе 'минерална горива, минерална уља' за 2008.г. показују далеко виши ниво увоза за прво полугодиште ове године у односу на претходну годину, што објашњавамо рекордним цијенама нафте почетком године, док је друго полугодиште обиљежено значајним падом, такођер због рекордно ниских цијена нафте у задњих неколико година.

Графикон 8

Графикон 8 нуди нам просјечну стопу раста увоза и стопе раста увоза по појединим групама производа.

Умјесто закључка

2008. година или година погрешних процјена на тржишту роба, како је називају аналитичари, донијела је све само не стабилност и раст свјетским цијенама најважнијих сировина и енергената. Иако се љетос хладно предвиђала цијена и од 200 долара по барелу нафте, глобално економско успоравање и криза финансијског сектора утицали су на пад цијене крајем 2008. То се свакако одразило и на нашу врло отворену економију (увоз и извоз чине преко 90% БДП-а)

Споразум о стабилизацији и придруживању у кратком року доноси неке негативне трговинске ефекте због пада увозних цијена, пораст увоза, али и пораст извоза, појачану конкуренцију, али и позитивне ефекте као што су приступ другим тржиштима, изградња институционалних веза с ЕУ, реформе, повећана страна улагања и инвестиције.

Подаци за БиХ за 2008.г. су сљедећи:

- Пораст извоза за 13,09% за цијелу годину и раст од само 2,58% за посљедњи квартал (исти податак за 2007.г. је 11,31%)
- Пораст увоза за 17,18% за 2008.г, што је знатно мање од прошлогодишњег раста од 22%, те раст за посљедњи квартал од само 3,71%
- Раст дефицита за 20,22% и раст цјелокупног обима робне размјене од 15,96%
- Покривеност увоза извозом од 41,22%

Консолидовани извјештаји

(припремила: Мирела Кадић, помоћник за истраживачки рад)

Табела 1. (Консолидовани извјештаји: БиХ: држава, ентитети, Брчко Дистрикт, кантони)

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - приходе и расходе буџета БиХ
 - приходе и расходе буџета Брчко Дистрикта
 - приходе и расходе буџета РС
 - приходе и расходе буџета ФБиХ
 - приходе и расходе буџета кантона
2. У извјештај је укључена амортизација вањског дуга

Табела 2. ФБиХ: Буџет ФБиХ, кантони, општине

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - приходе и расходе буџета ФБиХ
 - приходе и расходе буџета кантона ФБиХ
 - приходе и расходе буџета општина ФБиХ
2. У Извјештај је укључена амортизација вањског дуга
3. Процијењени су подаци за сљедеће општине: Равно, Грахово, Дрвар, Гламоч и Купрес

Табеле 3.1-3.2. (Консолидовани извјештаји: кантони)

1. Консолидовани извјештај укључује:
 - Приходе и расходе буџета кантона
 - Приходе и расходе буџета припадајућих општина

БиХ: држава, ентитети, Брчко дистрикт I-XI, 2008. г.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	Укупно
1 Приходи (11+12+13+14)	423.911.258	419.830.532	483.068.613	556.006.439	468.523.715	497.069.484	532.898.590	514.059.080	521.029.842	522.092.096	434.269.116	5.372.758.767
11 Приходи од пореза	365.884.873	361.235.083	419.722.044	440.198.400	417.019.360	418.060.758	444.367.373	433.309.303	460.788.268	449.509.682	387.679.846	4.597.774.989
Порези на добит појединаца и предузећа	18.111.809	24.534.333	35.964.793	33.784.658	17.149.409	15.838.074	17.308.939	12.559.922	15.234.533	16.222.075	12.981.571	219.690.116
Порези на плате и радну снагу	20.074.584	28.816.874	25.692.452	32.049.227	27.338.511	29.409.851	30.867.976	27.982.487	30.074.404	29.885.300	26.939.131	309.130.799
Порез на имовину	2.214.127	2.371.659	1.696.239	1.745.895	1.540.358	1.592.552	1.873.806	1.505.809	1.649.514	1.550.199	1.297.008	19.037.165
Приходи од индиректних пореза*	324.480.548	303.963.832	351.223.953	371.079.375	367.318.003	367.878.130	392.409.405	387.890.170	409.485.394	399.205.406	344.838.111	4.019.772.329
Остали порези	1.003.805	1.548.385	5.144.607	1.539.245	3.673.078	3.342.150	1.907.246	3.370.915	4.344.423	2.646.702	1.624.024	30.144.580
12 Непорески приходи	56.389.323	56.149.652	61.220.330	54.319.749	41.940.535	76.245.023	85.029.119	74.385.293	54.813.444	66.967.815	44.004.837	671.465.120
13 Текуће потпоре (Грантови)	1.517.035	2.389.365	2.060.368	61.486.462	9.504.312	2.549.536	3.487.865	6.364.484	5.275.830	5.572.938	2.583.100	102.791.295
14 Остали приходи	120.027	56.432	65.872	1.828	59.509	214.167	14.233	0	152.300	41.662	1.334	727.363
2 Расходи (21+22+23)	316.074.784	365.852.430	372.739.333	464.218.454	436.853.931	518.070.659	499.908.497	458.602.586	497.990.409	492.717.858	492.501.933	4.915.530.874
21 Текући издаци	315.668.774	363.353.017	369.619.421	455.405.173	433.557.654	515.656.325	494.580.429	455.787.647	499.960.691	484.240.206	488.265.826	4.876.095.165
Плате и накнаде	173.384.264	176.831.289	177.108.249	192.306.714	189.580.814	218.525.693	195.872.357	192.200.220	205.231.912	206.188.118	202.266.600	2.129.496.230
од чега: Бруто плате	148.024.166	150.109.364	150.336.024	160.421.313	158.839.536	175.291.435	151.059.750	165.028.482	171.341.400	172.542.421	175.145.452	1.778.139.343
од чега: Накнаде	25.360.098	26.721.925	26.772.225	31.885.401	30.741.278	43.234.257	44.812.607	27.171.739	33.890.512	33.645.697	27.121.148	351.356.887
Доприноси послодавца и остали доприноси	8.231.021	8.469.281	8.339.164	9.448.301	9.398.233	11.378.568	7.655.969	9.398.724	9.836.974	9.896.750	9.636.715	101.689.698
Издаци за материјал и услуге	26.336.520	35.359.678	44.612.437	43.158.361	39.537.837	43.944.017	43.009.376	42.172.832	54.730.886	52.609.600	55.425.087	480.896.632
Грантови	103.187.783	128.805.949	133.192.342	204.691.714	178.717.121	221.866.834	247.124.230	198.456.139	223.755.967	208.380.939	202.810.099	2.050.989.117
Издаци за камате и остале накнаде	4.529.186	13.886.820	6.367.230	5.800.083	16.323.649	19.941.213	918.497	13.559.732	6.404.952	7.164.799	18.127.326	113.023.488
22 Остали расходи	2.064.457	2.196.423	2.900.735	4.780.059	4.064.912	3.160.173	4.460.097	2.856.302	4.168.081	4.215.442	3.375.356	38.242.035
23 Нето позајмљивање*	-1.658.447	302.990	219.176	4.033.222	-768.636	-745.838	867.972	-41.363	-6.138.362	4.262.209	860.751	1.193.674
3 Нето набавка нефинансијских средстава	9.660.446	7.610.028	10.375.184	20.352.056	18.223.714	31.868.537	30.889.037	27.919.387	26.031.445	38.333.153	20.707.795	241.970.782
4 Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	98.176.028	46.368.074	99.954.096	71.435.929	13.446.071	-52.869.712	2.101.055	27.537.107	-2.992.012	-8.958.914	-78.940.612	215.257.110
5 Нето финансирање**	-11.358.160	-13.075.109	-12.188.258	-8.667.075	-5.715.626	-8.410.429	-2.471.593	-35.081.172	-8.689.676	-9.947.292	-7.052.766	-122.657.156

Табела 1.

ФБиХ: Буџет ФБиХ. кантони. општине. I-IX. 2008. г.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	Укупно
1	Приходи (11+12+13+14)	309.298.206	288.096.480	309.335.582	323.782.445	313.204.456	342.836.359	358.445.259	350.387.336	352.409.821	2.947.795.944
11	Приходи од пореза	250.362.858	237.909.891	259.606.721	276.911.154	268.496.151	273.288.492	280.261.995	270.737.945	300.979.828	2.418.555.035
	Порези на добит појединаца и предузећа	16.338.254	18.139.988	14.653.792	8.706.245	7.413.778	7.912.993	9.331.173	6.449.509	8.703.430	97.649.163
	Порези на плаће и радну снагу	16.738.327	23.681.666	19.013.423	25.069.109	21.308.076	21.746.148	23.647.048	21.396.168	23.375.853	195.975.818
	Порез на имовину	8.024.065	8.629.988	7.789.011	8.162.345	7.539.377	9.567.191	7.891.126	6.228.366	7.633.982	71.465.452
	Приходи од индиректних пореза*	207.945.672	185.724.190	213.003.275	233.190.139	230.761.149	232.369.460	237.436.182	235.020.725	259.201.526	2.034.652.318
	Остали порези	1.316.540	1.734.059	5.147.221	1.783.316	1.473.770	1.692.700	1.956.465	1.643.176	2.065.037	18.812.284
12	Непорески приходи	57.679.252	47.525.237	47.890.893	45.294.543	40.321.241	65.535.185	73.450.504	74.401.510	47.650.814	499.749.180
13	Текуће потпоре (Грантови)	868.908	1.641.623	1.314.674	1.115.362	4.178.127	2.740.251	3.795.219	4.694.348	3.217.179	23.565.692
14	Остали приходи	387.188	1.019.729	523.294	461.385	208.938	1.272.431	937.541	553.533	561.999	5.926.037
2	Расходи (21+22+23)	206.180.720	245.838.545	256.558.258	305.823.871	315.812.395	369.043.147	318.456.603	309.921.443	347.289.832	2.674.924.813
21	Текући издаци	204.013.971	242.594.749	251.454.711	303.086.725	312.339.827	362.045.030	315.707.321	306.206.468	345.881.566	2.643.330.369
	Плаће и накнаде	93.629.625	98.906.819	99.386.437	109.354.821	109.513.743	139.104.816	96.985.613	106.912.942	115.802.591	969.597.406
	од чега: Бруто плате	75.853.051	78.779.032	78.998.847	85.817.107	86.000.675	102.866.836	71.826.373	86.092.228	90.771.348	757.005.497
	од чега: Накнаде	17.776.573	20.127.788	20.387.590	23.537.714	23.513.068	36.237.979	25.159.239	20.820.714	25.031.242	212.591.908
	Доприноси послодавца и остали доприноси	9.110.830	9.425.612	9.391.482	10.393.361	10.339.192	12.439.384	8.557.854	10.329.291	10.932.645	90.919.651
	Издаци за материјал и услуге	23.197.091	27.867.636	30.725.262	31.794.928	27.677.762	32.259.600	26.611.336	26.365.281	37.889.810	264.388.707
	Грантови	73.781.685	102.354.712	107.830.020	147.363.601	158.321.824	166.199.786	182.939.148	156.586.628	177.030.334	1.272.407.737
	Издаци за камате и остале накнаде	4.294.739	4.039.971	4.121.511	4.180.015	6.487.306	12.041.444	613.369	6.012.326	4.226.187	46.016.869
22	Остали расходи	2.489.027	2.941.234	4.811.156	3.100.625	3.508.066	4.771.772	3.088.625	3.602.709	7.361.467	35.674.680
23	Нето позајмљивање*	-322.278	302.562	292.390	-363.480	-35.498	2.226.345	-339.343	112.266	-5.953.201	-4.080.237
3	Нето набавка нефинансијских средстава	8.090.407	11.621.634	14.305.287	16.091.318	21.727.741	28.992.193	31.904.429	28.231.419	27.686.359	188.650.788
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	95.027.079	30.636.301	38.472.037	1.867.257	-24.335.680	-55.198.981	8.084.227	12.234.475	-22.566.371	84.220.343
5	Нето финансирање**	-12.734.125	-11.882.934	-12.580.827	-9.435.967	-5.564.123	-7.749.468	1.181.074	-12.536.123	-7.565.740	-78.868.233

Табела 2.

Зеничко-добојски кантон, I-IX 2008.г.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	I-IX 2008	I-IX 2007
1	Приходи (11+12+13+14)	26.143.515	22.896.092	29.219.389	29.209.470	26.792.618	30.644.658	30.790.005	26.265.732	35.244.602	257.206.080	233.049.676
11	Приходи од пореза	21.512.382	18.897.029	22.728.500	24.118.134	22.573.410	25.318.919	25.110.174	22.298.659	25.641.198	208.198.407	190.057.722
	Порези на добит појединаца и предузећа	871.479	1.016.850	681.301	577.984	492.492	585.598	499.535	372.975	512.503	5.610.718	5.832.340
	Порези на плаће и радну снагу	2.256.458	2.563.199	2.683.028	3.259.430	2.779.649	2.648.753	3.165.375	2.849.331	3.118.064	25.323.287	21.232.922
	Порез на имовину	753.467	719.532	689.325	1.069.152	1.084.739	2.757.429	1.032.028	948.905	889.340	9.943.917	6.970.783
	Домаћи порези на робе и услуге (по прописима до 31.12.2005)	842.581	847.925	621.749	625.898	216.675	393.316	294.115	127.023	183.098	4.152.381	7.070.826
	Приходи од индиректних пореза*	16.672.915	13.659.335	17.960.931	18.485.182	17.904.729	18.828.994	20.011.417	17.909.414	20.836.745	162.269.662	147.978.243
	Остали порези	115.482	90.189	92.166	100.489	95.127	104.829	107.703	91.011	101.449	898.443	972.608
12	Непорески приходи	3.424.454	3.753.128	5.920.906	4.719.035	3.760.620	4.478.686	4.778.655	3.852.117	6.565.743	41.253.344	41.265.932
13	Текуће потпоре (Грантови)	1.084.642	207.892	569.983	372.301	458.587	840.332	901.176	114.956	3.037.661	7.587.529	1.606.141
14	Остали приходи	122.037	38.043	0	0	0	6.720	0	0	0	166.800	119.881
2	Расходи (21+22+23)	19.731.941	24.164.071	26.052.657	24.949.402	27.601.885	27.842.348	24.805.557	23.563.431	32.066.732	230.778.025	177.657.041
21	Текући издаци	19.731.941	24.164.071	26.052.657	24.949.402	27.596.185	27.842.348	24.805.557	23.565.931	32.069.232	230.777.325	177.657.041
	Плаће и накнаде	11.219.867	13.009.127	12.888.084	12.909.086	15.097.160	13.166.991	11.307.605	11.866.448	13.328.520	114.792.888	95.895.862
	од чега: Бруто плате	9.352.033	10.314.319	10.297.254	10.357.883	10.424.438	10.553.932	9.682.603	9.922.079	10.710.168	91.614.708	78.768.401
	од чега: Накнаде	1.867.834	2.694.809	2.590.829	2.551.203	4.672.723	2.613.060	1.625.001	1.944.369	2.618.351	23.178.180	17.127.461
	Доприноси послодавца и остали доприноси	1.122.497	1.226.058	1.222.158	1.223.114	1.241.802	1.244.578	1.143.767	1.172.912	1.261.778	10.858.665	9.318.721
	Издаци за материјал и услуге	3.907.037	4.390.395	4.508.860	4.269.053	3.388.543	4.902.537	3.582.963	3.264.724	4.227.129	36.441.240	30.164.524
	Грантови	3.363.862	5.336.356	7.106.332	6.290.183	7.682.633	8.176.554	8.556.369	7.077.689	12.997.264	66.587.242	39.744.368
	Издаци за камате и остале накнаде	88.574	3.533	13.171	6.634	61	63.128	12.349	6.265	1.108	194.822	232.202
	Дознаке нижим потрошачким јединицама	30.106	198.602	314.054	251.331	185.986	288.560	202.504	177.892	253.434	1.902.468	2.301.364
22	Нето позајмљивање*	0	0	0	0	5.700	0	0	-2.500	-2.500	700	
3	Нето набавка нефинансијских средстава	1.014.328	1.312.966	2.753.200	2.734.031	2.685.827	2.452.953	3.226.014	5.120.543	5.756.622	27.056.484	16.030.558
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	5.397.246	-2.580.946	413.532	1.526.037	-3.495.094	349.357	2.758.434	-2.418.243	-2.578.752	-628.429	39.362.078
5	Нето финансирање**	-154.055	-2.500	-27.496	-14.998	-2.500	-127.547	-24.699	-24.996	-175.104	-553.893	125.761

Табела 3.1.

Тузлански кантон, I-IX 2008.г.

		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	I-IX 2008	I-IX 2007
1	Приходи (11+12+13+14)	43.927.475	29.792.534	36.820.720	38.573.492	35.550.234	40.788.529	39.832.389	37.354.699	40.327.701	342.967.774	308.134.517
11	Приходи од пореза	27.005.567	24.592.086	30.825.831	31.096.965	30.032.123	32.323.234	33.752.316	30.218.514	33.053.478	272.900.114	255.046.822
	Порези на добит појединаца и предузећа	831.765	1.202.807	1.335.572	942.251	998.718	2.000.335	926.263	864.573	1.353.726	10.456.011	7.067.156
	Порези на плаће и радну снагу	2.856.967	3.907.471	3.689.463	4.257.422	3.397.519	3.735.936	4.259.506	4.336.735	4.046.512	34.487.530	27.360.849
	Порез на имовину	920.287	961.563	1.215.671	1.273.355	1.724.567	1.248.088	963.731	909.050	988.652	10.204.964	8.938.058
	Домаћи порези на робе и услуге (по прописима до 31.12.2005)	441.613	563.108	1.021.886	404.296	400.934	625.518	1.398.401	596.847	234.486	5.687.089	8.894.799
	Приходи од индиректних пореза*	21.906.155	17.899.182	23.491.984	24.153.032	23.414.326	24.598.552	26.121.373	23.434.180	26.359.707	211.378.491	202.333.872
	Остали порези	48.780	57.955	71.256	66.609	96.059	114.805	83.043	77.128	70.395	686.029	452.088
12	Непорески приходи	16.540.886	4.967.154	5.449.731	6.617.673	5.132.191	7.365.903	5.038.058	4.955.056	4.988.937	61.055.589	46.929.888
13	Текуће потпоре (Грантови)	340.784	190.812	512.199	856.055	342.540	1.036.891	1.024.569	2.168.060	2.284.067	8.755.976	5.983.463
14	Остали приходи	40.239	42.481	32.959	2.800	43.380	62.501	17.446	13.070	1.218	256.095	174.344
2	Расходи (21+22+23)	24.056.316	28.558.593	33.017.012	37.003.737	33.404.495	37.152.980	45.499.643	35.671.828	42.081.690	316.446.293	249.536.679
21	Текући издаци	24.097.190	28.585.546	33.057.812	37.040.673	33.426.855	36.786.762	45.411.355	35.708.539	42.145.459	316.260.191	249.438.384
	Плаће и накнаде	17.094.970	17.629.428	18.092.012	18.250.869	17.967.008	17.706.021	21.467.697	16.683.322	19.148.571	164.039.899	141.572.273
	од чега: Бруто плате	14.247.866	14.654.264	14.725.286	14.692.836	14.780.544	14.513.483	14.990.329	14.470.303	15.393.587	132.468.498	114.504.863
	од чега: Накнаде	2.847.104	2.975.165	3.366.726	3.558.033	3.186.463	3.192.538	6.477.368	2.213.020	3.754.985	31.571.401	27.067.410
	Доприноси послодавца и остали доприноси	1.697.269	1.740.387	1.803.805	1.690.720	1.753.061	1.733.684	1.781.503	1.739.374	1.838.375	15.778.178	13.638.593
	Издаци за материјал и услуге	4.069.730	4.099.370	5.211.482	6.452.175	4.859.582	6.503.046	5.241.916	4.608.741	7.200.422	48.246.464	37.793.101
	Грантови	959.405	4.880.840	7.666.492	10.075.226	8.437.562	10.536.142	16.517.484	12.324.490	13.668.350	85.065.992	53.091.917
	Издаци за камате и остале накнаде	14.086	11.278	10.220	324.171	71.444	48.327	11.597	9.991	9.612	510.726	252.927
	Дознаке нижим потрошачким јединицама	261.731	224.241	273.799	247.512	338.199	259.543	391.157	342.621	280.129	2.618.933	3.089.573
22	Нето позајмљивање*	-40.874	-26.953	-40.799	-36.936	-22.361	366.218	88.288	-36.712	-63.769	186.102	98.295
3	Нето набавка нефинансијских средстава	1.029.456	1.257.151	1.465.200	1.480.931	2.986.176	3.345.210	3.237.458	5.560.632	4.559.373	24.921.586	15.557.210
4	Владин суфицит/дефицит (1-2-3)	18.841.704	-23.210	2.338.508	88.825	-840.438	290.339	-8.904.711	-3.877.760	-6.313.362	1.599.895	43.040.628
5	Нето финансирање**	-207.382	-48.655	-44.641	-193.966	-100.868	-170.043	-122.922	-90.160	-81.557	-1.060.192	165.872

Табела 3.2.